

Strătorul

REVISTA LITERARA ȘI ARTISTICA

SUMARUL:

- E. Lovinescu* . . . „Bătrâunul“ III
Virgiliu Moscovici . In noaptea ceia
Hortensia Papadat-Bengescu . Omul căruia i se
 dea inima
Alexandrina Scurtu . Sonet
I. Petrovici . . . Barbu Delavrance
G. Rotică . Eu știu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICI:

D. Nanu: Un nou roman de dragost
Theano, de Dionis.

Tabla de Materii No. 27 — 52.

UN LE

Subscriți cu toți la
IMPRUMUTUL INTERN

PENTRU

CONSOLIDAREA ROMÂNIEI MARE

Subscriți la IMPRUMUTUL INTERN

PENTRU

Consolidarea României Mari

Imprumutul intern

În virtutea legii promulgată în „Monitorul Oficial“ No. 213 din 16 Ianuarie 1920 Guvernul Român emite rentă amortibilă 5 la sută din 1920.

Scopul împrumutului

Acest împrumut are de scop acoperirea nevoilor tezaurului din cauza marelui contingent de trupe rămase încă mobilizate pentru apărarea țării, pentru punerea în aplicare a diferitelor legi sociale, isvorâte din însăși urmările războiului, precum și pentru reconstituirea gospodăriei naționale.

În textul titlurilor noului împrumut se vor reproduce următoarele condițiuni: Împrumutul va fi emis în titluri la purtător de 500, 1.000, 5.000, 10.000 și 20.000 lei.

Titlurile vor purta în faximile semnăturile Ministrului de Finanțe, a Directorului Datoriei Publice și a Casierului Central al Tezaurului Public și o semnătură manuscrisă de control.

Scutirile de impozit

Subscriitorul la acest împrumut e scutit pentru sumele subscrise de impozitul asupra creșterii averilor, (asupra câștigurilor de război) și asupra averilor. Sumele subscrise nu se vor socoti la stabilirea averilor asupra cărora se va executa un eventual împrumut forțat.

Titlurile acestui împrumut vor fi scutite de orice impozite prezente sau viitoare.

Titlurile

Titlurile vor fi primite pe valoarea lor normală ca garanție la toate casele Statului. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași Casse drept numerar. Titlurile vor putea fi puse în gaj (lombardate) la Banca Națională a României și la Casa de Depuneri.

Subscriitorul va putea plăti pământul cu care a fost improprietary prin expropriere cu aceste titluri pe valoarea lor nominală, purtând primul cupon neajuns la scadență.

Titlurile acestui împrumut vor purta o dobândă de 5 la sută pe an la capitalul nominal. În acest scop titlurile sunt însoțite de o foaie de cupoane de dobânzi semestriale pe zece ani, reînnoibile până la complecta stingere a acestui împrumut.

Amortizările

Amortizările acestui împrumut se vor face pe valoarea nominală în curs de 40 ani, conform tablei anexate la textul titlurilor prin tragere la sorți semestriale cari vor avea loc la 1 Septembrie și la 1 Martie al fiecărui an cu începere dela 1 Septembrie 1921, dată fixată pentru prima tragere.

Guvernul se obligă a nu denunța acest împrumut înainte de 1 Mai 1931.

Titlurile eșite la sorți vor fi plătite la 1 Mai și 1 Noembrie ce urmează fiecărui trageri în schimbul titlurilor având atașate toate cupoanele, începând cu scadența imediat următoare termenului rambursării. Primul cupon va fi plătit la 1 Noembrie 1920.

(Urmează pag. 3)

SBURĂTORUL

REVISTA LITERARĂ, ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ

Director: E. LOVINESCU

„BĂTRÂNUL”

III

Nescio quid majus...

În sumbra galerie a *Bătrânului*, în care se destinde o gamă atât de variată a omenescului, dela instinctul gângav al lui Codea până la superba intelectualitate, rece și ironică, a Bătrânului — mai e și o luminoasă și suavă pată de poezie feminină. Alături de Cleo, Maria, dna Raliu sau de bătrâna Delescu, mai e și liliala Gina.

O ființă crescută la adăpostul laboratorului părintesc, cu lumina lui dulce și filtrată, în mijlocul gravelor preocupări ale omului de știință, în afecția distrată a tatălui bătrân. După sbuciumul căsătoriei desamăgitoare, o retragere voluntară, fără sgomot și fără despărțire, în laboratorul socrului — al «Bătrânului». În umbra acestei vieți monacale, printre fiole și precipitate, frageda plantă a feminității nu și pierde însă din poezie. Nu se virilizează sub șortul alb, nu se înăsprește în contactul zilnic al naturii nesimțitoare, nu devine nici pretențioasă, nici prețioasă. Rămâne lilială, în atitudinea grațioasă a unei femei dornice de a ști și fără mândrie pentru ceia ce știe; pupilă spirituală, plină de docilitate, față de înalta personalitate a tatălui ei sufletesc.

Piesa își descrie traectoria într-o direcție ce nu revoluționează tradiționalul conflict dintre bărbat și femeie: Dinu vrea să și recucerească nevasta. Din desperare, Gina frânge însă cercul obsesiei, evadând într-o aventură fără poezie și fără indispensabilul element al sufletescului. Săvârșește ireparabilul. Atitudine discutabilă prin efectele ei

asupra viitoarelor raporturi conjugale ; mai discutabilă încă prin pata ce aruncă asupra frumuseții morale a Ginei. Fiica spirituală a Bătrânului, păstrată ca o floare presată între foile unui tom erudit, ființa dulce ce-și făcuse din resemnare și demnitate unica i armă împotriva violenței și răutății celor din jur, nu putea cărmi spre aventură, decât prin impulsul acelei nevroze feminine, din care d na Hortensia Papadat-Bengescu și-a făcut un domeniu de analiză, trecând de măsurile și criteriile noastre... Gina se reîntoarce în laboratorul Bătrânului cu aceiaș resemnare. Ceva din demnitate și din poezie i s'a scuturat însă în aventura ei de o noapte, care nu rezolvă nimic, deși o umbrește mult.

Piesa pare a fi aceasta. E chiar aceasta, întru cât ne mărginim la anecdotă și acțiune. De fapt însă interesul nostru nu merge spre conflictul dintre Dinu și Gina ci spre legătura spirituală dintre Bătrân și Gina.. Un fel de adopțiune sufletească împinsă pentru mințile vulgare până la suspiciune, pentru noi, e un admirabil exemplu de afectivitate electivă, care neținând seama de obligațiunile sângelui, își trage substanța din miracolul consonanțelor sufletești.

E între Gina și tatăl ei spiritual un flux de idei și de sentimente, — de o parte, o receptivitate grațioasă și docilă, iar de altă o nevoie de apostolat sub forma cuvântului aspru, în care tremură totuși dragostea conținută,— e între dâșii solidaritatea afectivă a oamenilor, pe care mediul vulgar i-a aruncat într'o singurătate studioasă, ce mă face să mă gândesc la intervetirea legendei lui Oedip și a Antigonei... Nu un Oedip orb rătăcind la brațul Antigonei pe potecile pline de leandri dela Colonos, ci un Oedip retras în laboratorul lui, de ușa căruia se lovește ura și clevetirea familiei ; un Oedip, înduișător de câte ori se pierde în «lume» pe urma Antigonei lui în prada instinctului de posesiune al unui om voluntar. Și când Antigona a găsit o soluție atât de neașteptată în aventură, Bătrînul își părăsește casa pentru a'și urmări fiica spirituală în ălcovul unui clubman. Lumina minții nu i mai servește la nimic ; afectiunea fidelă și neraționată

il duce instinctiv spre acea, pe care, ne mai putînd o conduce, o lasă bucuros să-l conducă...

Prin viața interioară ce tremură în cele mai neînsemnate siluete ale acestei opere, dar mai ales prin vasta viață ce se revarsă din marea personalitate a Bătrînului prin observație multiplă ca și prin analiza nouă a unei legături spirituale, prin atmosfera de intelectualitate și în deosebi prin acea armonie între fond și formă și lapidaritate aforistică a cugetării, atît de neobișnuită în opera tumultoasă și prolixă a d-nei Hortensia Papadat-Bengescu, putem privi destinele necunoscute ale Bătrînului în convingerea indestructibilă a poetului antic:

— *Nescio quid majus...*

E. LOVINESCU

In noaptea ceia

*Era o noapte de mireșme plină...
In parcul cu resfrîngeri violete,
Copacii 'și scuturau ușor din plete
Ninsoarea dalbei luni; și ca'n surdină,*

*Cu glasu-i plîngător de violină,
Fântâna, vrînd mai tare să ne 'mbete,
Cerca iubirea noastră s'o repete
In șoapte trădătoare, de străină...*

*Și noi, înșiorați, priviam la stele:
Sub boarea cald' a nopții parfumate,
Eram la fet — tăcuți și-aprinși — ca ete!*

*...E mult de-atunci! Și multe sunt schimbate...
Dar vraja ceia și-astăzi mă încântă!
— Pe unde'ți porți extazul, noapte sfântă?*

VIRGILIU MOSCOVICI

OMUL CĂRUIA I SE VEDEA INIMA.

Nu în ochi, nici pe buze, nici în mâini!

Nu în privirea leală care dăruiește sufletul gol, în cuvântul cinstit și în glasul curat. Nu în mâna întinsă deschis.

Nici în piezișul lunecos al uităturii; în vorba doamnă; în mâinile făfarnice.

Nu inima celui bun; inima celui rău! Care nu se poate totuși niciodată vedea nici destul bine, nici destul de rău. Misterioasa inimă care mână pe om în largul sau împotriva apei deși la cârmă stă cugetul! Nu.

La răspântie, douăzeci de pași departe de poarta spitalului, Laura văzu în fața ei un grup însufletit. Erau cele mai importante din infirmeriile mondene ale Crucii Roșii. Înaltă și planturoasă Milly care dovedise aptitudini speciale pentru chirurgie și pe care la început, când totul era organizat pe dos, o consultau medicii interniști rămași acolo nu se știe de ce, ca să practice exclusiv medicină operatorie, adică măcelăria de război. Își mărturiseau singuri ignoranța, și ferestruiau un ceas la 111. biet deget.

Efecte ale unei repartitii de muncă greșită, acolo cași în atâtea alte locuri, datorită primei emoțiuni ca să nu căutăm alte pricini și să nu scormonim alte rele. Rezultate mici și mari ale primei debandade. Era Dudu, îndemânatecă, devotată și virilă, frunțașă prețioasă a sălei de pansamente. Era directoarea însăși, și altele.

Laura care se ducea spre extremitatea cealaltă a orașului, unde o aștepta caritatea solitară și modestă a unei infirmerii de prim ajutor instalată în gară; care pornise într'acolo singură cu gândul ei izolat și trimis departe; Laura care vitregită și pasionată în propriile ei suferințe se dăruia cu fervență durerii comune, dar pe căi separate, de ale celorlalte, cântări în gând dacă și cum ar putea să le ocolească.

O zăriseră și însuflețirea lor mărită se îndreptă acum față spre ea. Nu se putea sustrage. Se apropie și nu avu nici timp să pue o întrebare.

„...Ai văzut?... Ai aflat?... Știi?... „se amestecară vocile agitate de curiozitate și alarmă.

„...„Cel care a venit cu transportul deaseară!... Grozav!... Un caz unic!”

Laurenția parcursese în minte cu resemnarea supremă a dezolațiunii, toată mizeria care de o lună le trecea pe sub ochi și prin mâini. Toată ingenioasa oroadă cu care făpturile erau batjocorite de măcel: Măinile, picioarele, rupte de trup; craniile zdrobite, ochii arși, carnea măcinată, cupoarele deschise ale rănilor, fantazia capricioasă, burlescă și crudă a distrugerii oarbe.

Își pregăti și acum înucenicia milei și a durerii cu care se consimțea pentru fiecare, abia apărută împotriva-le de propria ei suferință. Se miră însă că tovarășele ei mai mult folositoare decât sensibile, mai mult harnice decât impresionabile, păreau așa de mișcate. Comentariile mărunte erau de obicei recreațiunea activității, dar fără emoțiune. Se

miră mai ales că o opriseră pe ea care nu se prea întovărășea. Gândurile astea ocoliră într-o clipă.

„...Ai văzut?... Trebuie să vezi!... Ce grozăvie!...

„Omul cărui i se vede inima!...”

Cuvintele căzură neașteptate. Inchipuirea e o ucenică umilă alături de geniul uriaș al râului!

Cuvintele căzură parcă de undeva de sus turtindu-se, micșorându-se, neîncăpătoare în puțința compătămirei. Căzură simplu—și Laura deschise numai ochii mari, cât ar fi putut fi de mari, ca să vadă inima unui om viu.

„...Era din regimentul Argeș și țaran de pe acolo... Frumos, tânăr și așa de distins. Credeai că e cine știe ce nobil... Venea de trei zile dela etape, așa, cu rana aceea... Și trăia... Chiar doctorii se mirau... Un caz ne mai văzut... În sala D de sus...”

Laurenția nu spuse mai nimic.— O să meargă desigur să viziteze pe... Omul cărui i se vedea inima.

Își văzu de drum destul de liniștită, fără de nici o vijelie a simțirei. Parcă simțirea i-ar fi fost zidită, cum își zidise Manole soția, și dinapoia zidului glasul ei știus, abia chema mila.

Nu îi era milă, nici frică, nici înduioșare. Cașicum cuvintele i se pironiseră mai mult în cuget.— Da! în adevăr, teribil! ...Omul cărui i se vede inima.

Asta nu reprezintă pentru ea nici o noțiune clară. Nu știa cum putea fi. I se părea chiar foarte nobil... Ca un altar care se desvelise... Trupul acela care arăta organul sacru al vieții vederei tuturilor!...

Își inchipuia ceva fără sânge. Nemaclus, intact... și?...?!... se vedea inima. Aci, viziunea ei se oprea redusă la cuvinte. Nu cerceta nimic cu imaginația mai departe.

Acolo în cercurile strămtă a slujbei ei, spuse tuturilor: La noi la spital a venit unul cărui i se vede inima.

Cași ea ceilalți mușcându-și buza cu mirare, clătinau capul tânguindu-se de noutatea cuvintelor astfel împreunate.

Pe clienții infirmeriei, pe propșiții și murdarii trecători care în drumul lor jalnic se opreau acolo să-și premenească usturimea legăturilor, azi, îi moraliza cu rigoare.

— Să suferi!... Să aibă răbdare!... Erau pe jumte dureri și mai mari!— și se gândea cu severitate:—Lor, nu li se vede inima!

Seara se urcă deadreptul în sala D. În sala unde erau ofițeri și subofițeri. Infirmiera I-I arătă cu respectuoasă teroare într'un pat la fund.

În așternutul alb, cu cămașa albă, întins drept pe spate, foarte lung, foarte blond, cu o față ovală frumoasă, și albă de tot fără de paloare—un tip accentuat de Suedez,— Martirul sta nemișcat cu ochii albaştri clari, deschiși.

Prin buzele liniștite trecea o respirație deasă dar foarte ușoară.

Era așa cum își inchipuisese ea, numai că—nu i se vedea inima.

Înzinte de a se apleca ca să-i spuie psalmul liturgic al cuvintelor de bunătate, ascultă în sală un șuer ciudat și îngrijitor. Se uită împrejur. Cunoștea toți bolnavii. Întâlni privirea lor umbrită de o grije sperioasă.

„Ai văzut!” spuse unul cu mâhnire. Laura asculta mereu.

„E el!” Atunci se uită iar la bolnav. De subt ciarciaful săltat puternic numai într'o parte, țesea aceea fluerătură stridentă, pe când buzele închise respirau ușor.

Nu spuse nici o vorbă. Nu găsi cuvintele „psalmului ăsta”. Era zidită parcă în spaima fei fără nici un suspin, zidită pe deaîntregul, ..— A!... A!...— zise târziu către cellalt— El face așa!

Bolnavul nu mișca nici trupul, nici ochii. Pe spate, alb, cu figura aceea de o distincțiune în adevăr neobicinuită.

— E soldat?—mai întrebă Laura, deși i se mai spusese.

— E Român?— Era o impresie unanimă și pronunțată. Avea un tip străin de om tlela Nord, o înfățișare nobilă și o fineță portrecturală a lineamentelor. Părea deghizat.

— „E țaran din Argeș... Are femei și copii!”.

— Vorbește?—șopti— pe când în ea creștea o nestăpănită enervare provocată de șueratul acela ciudat și pe care nimic nu-l putea conțeni. Dar lui, nu-i vorbi deloc.

Se uită iar la fața aceea proporționată și albă, la părul blond, la gura desenată armonios sub o umbră aurie de mustață, la fruntea largă și netedă și la ochii clari de safir strălucitor.

Se gândi la noblețea pământeană a neamului nostru.

Dar era totuși altceva care evidenția la el din toată structura ființei cece era mai bun. Ceva care-l idealiza... Albeața?... sau nemiscarea?... sau faptul că funcțiunile organice care turbură circulația sângelui și altéreză în fioi efigia pură, la el aveau un fel de suspensiune extatică din pricina problemei țăriase a inimii.

Laura plăceae în șopotul șmerit al tutului.

Pe coridoare, prin săli, același șvon tainic... „Ce frumos e?... Ce nenorocire?... Grozav!... Nu poate fi țaran!...” Cluj

O legendă s'ar fi născut, numai decât, dacă nu era matricula precisă. Era în adevăr în bolnavul acela ceva de o nobleță cu totul de seamă care ademenea spre curiozitate și mister, și acel ceva era martiriul!

A doua zi dimineată veni iar lângă patul bolnavului.

Verdictul era că nu putea trăi. Dar cum dura?

Găsi pe doctor acolo. Schimbară o privire de uimire, desnădăjduită. „Ai văzut?” o întrebă.— Nu!— zise cu ochii.

Atunci desfăcu ciarciaful. „Tochmai îi fac pansamentul!”

Laura se uită cu spaimă la fața rănitului. Ținea ca totdeauna capul sus pe perne, dat mult pe spate și ochii țintiți pe plafon, deschiși, albaștri, diamantini, și nici lăcărirea ochilor nu mișca. Înțelese... Luă... îi era frică... frică să miște fie chiar clipirea pupilei încremenite... Frică?... și capul îl ținea așa de răsturnat, ca nu cumva să vadă... Ce să vadă?... Poate că la început văzuse!...

Ca nu cumva omul... să-și vadă singur inima!

Dela înfricoșarea astei spaimă Laura își întoarse ochii la doctor. Ținea în mâini fașa cea curată pregătită.

„Uită-te!” îi spuse.

Luă ochii greu dela doctor și îi aruncă ca într'un abis pe locul desvelit... acolo la stânga, unde sta goală inima unui om.

Îi aruncă cu disperare; se uită bine și nu văzu nimic, decât un reneușu— întochmai ca atunci când te uiți peste prăpastii... și după un timp se uită iar la doctor.

— Teribil!— zise—ca nu cumva să-i mai arate.—Dar cum a fost? întrebă— ca să știe cece nu văzuse.

„O schiță de obuz a rupt toracele și a svârlit bucata; a rămas inima la suprafață neatinsă, dar lipsită de ocrotire. Din cauza inimii nu putem trata bine rana și din cauza ranel nu poate funcționa inima.”

— Așa... da... desigur!... Nu era prea miraculos... Parcă știe oțelul unde rupe?

Dar din toate scorburile pe care nimicirea le sfredelea în țesutul vieții desigur că asta era o meșteșugită dantelare făcută în trudnicul trup omenesc!

În ziua următoare ascultase numai puțin vijelia șuerătoare care creștea. Ișbitura care în trupul înțepenit, ridica ciarciaful alb numai în regiunea fioroasei sfâșieri, era tot mai puternică.

Peste spitalul întreg apăsa o tăcere, reculeasă, o gravitate melancolică. Furnicarul sgomotos părea lovit de o monotonie stânjenită. Un respect și o deprimare înconjurau cazul ciudat și tragic.

A patra zi însă Laura găsi patul ocupat de un plutonier.

Intrebă:— „Supăra pe ceilalți bolnavi. Li impresiona rău. Nimeni nu putea dormi. Dealtfel începuse să fie agitat, îl scoborăseră într'una din săli”.

Îl găsi lângă perete în sala 7 de jos. În pânzele aspre ale rufăriei ordinare, părea mai puțin misterios. Fața nu-i mai era așa senină. Capul sta cu obstinație tot dat pe spate.

„Nu e tumințe doamnă”—se plânse infirmiera.— „Își desface pansamentul”.

Bolnavul protestă. Nu era adevărat. Nu-l pansa nimeni... Nu-l îngrijea nimeni... Desfăcu singur ciarciaful fără să se uite, și printre bandajele răscolite Laura văzu—dar pu ar fi putut bine spune, că n era ce văzuse. Acoperi tremurând și îl muștră.

„El nu făcuse nimic. Cum era să facă? Doctorul nu vrea să-l lege!...”

„A fost adineaora domnul doctorand și i-a pus pansamentul!”

— Să i-l mai pue.— Se duse singură la intern.

„Cum?... Iar?...”

— Vino!!

Merse. Vorbi cu el aspru ca să-i impue odihnă, dar fără răutate. Era un băiat bun și stăruitor.

„A intrat în altă fază”—explică.— „Are accese”.

Laura rămase lângă pat. Din măreția de martiriu, suferința lui se scoborăse la sbuciumul omenesc. Spaima ei mută și sacră se mlađia și ea și se târăgână acum la picioarele milei.

După pansament sta mai calm, cu șueratul mai astupat de matita, tea feșelor proaspete. Se duse atunci încet spre alte paturi de undă bolnavii posaci se uitau pieziș.

O chemă vocea infirmierei care părea că se luptă cu cineva.

Cu capul plecat spre rana odioasă, smulgea cu amândouă mâinile feșele care puse solid, rezistau. Fața era convulsată și horcăitul sforător. Infirmiera îl ținea cu toată puterea.

Îl așezară amândouă la loc și începu să ceară jalnic și rugător să fie pansat. Cum o să stea el așa... Cum o să-l pue așa...

Laura nu putea... Îngrijise toate grozăviile, dar acolo... nu... nu, nu. Nu putea.

Se duse cu desnădejde la intern.

Acum, asta era starea lui permanentă. Avea furii în care fără să-și dea seama sfâșia tot, în prada unor dureri ce rămăneau necunoscute științei, a unor perturbări a căror suprauman neastâmpăr nu putea fi închipuit, fiindcă nimic asemănător nu se tradise încă în oameni și sub ochii lor.

Intr'o seară era legat cu baere de mâini de fiarele patului. (Laura își astupă fața. Torturi cu care oamenii pentru îndeplinirea datoriilor către viață, asupreau chinurile unui muribund. Dar cum de nu murea? Acel organism era se vede o mașină de o perfectă rezistență.

Omul se uită la ea cu desperare: „Uite, cum mă leagă!” zise sfâșietor. Era acum săpat de durere pe fața schingiuită de spasme.

— Desleagă-l.

„Nu se poate doamnă, nu se poate! E ordin dela doctorul mare. Și-a vârat unghiile și le-a scos pline de sânge”.

O privire de nebun porni din ochii albaștri ai bolnavului spre mâinile lui cu degete lungi și slabe, și în adevăr lumina de safir a ochilor găsi pe unghiile palide, strălucirea proaspătă a maculărei carminate.

— Spală-l pe mâini!—spuse Laura stins.—Spală-l mai iute!—

Infirmiera se supuse ursuz.

Din ramul de legendă și mister în care era încadrat, din groaza oacă a supraomenescului, Martirul era prăbușit. Se sbucina în păcătoasa josnicie a trupului în care moartea se încăera cu viața într'o luptă aprigă.

Sublimul blazon cu care era înfierat se umilea din vulgaritatea suferinței și Prințul nordic decorat cu acea fantastică floare roșie de butonieră, numai era decât un supărător agonizant scos din prestigiul idolatriei.

— Și-a înfipt unghiile în...?!—Laura nu își completează gândul.— Chiar în inimă, nu! Cum ar mai fi trăit!

În nebunia care îl sârăia pe o fiară asupra „dușmanului” din pieptul lui, cu furia sângelui răscolit de o rotire înfiorătoare; cu toată demența oarbă care-i apleca capul tremurător cu ochi holbați spre bestia roșie și clocotitoare, trebuie totuși printr'un instinct suprem să nu-și fi înfipt mâinile chiar în inimă, și dibuind împrejurul „monstrului”, spasmul lui zănatec se va fi crispat alături pe sdrelirea sângeroasă din jurul altarului crud...

...Dar dacă?!...

Laura își zidi sufletul în piatră și ciment ca să numai audă chemarea unei compătimitiri ce nu-și putea ajunge sie-și, și nițel sânge numai, din impalpabila rană, a milei i se prelinse pedelături.

„Și așa nobilul martir intact ca o efigie sublimă a suferinței, scrijelat în piept ca o icoană primitivă cu un fabulos traforaj care-l arăta înimă, se scobora cu fiecare ceas care trecea la mizeria josnică a gășnei degradate. Agitația sgomotoasă a spitalului îl cuprindea acum la un loc cu ceilalți. În vultoarea aceea în care energiile se frământau pentru prelungirea vieții în contrast și în acord cu energiile războiului care cereau sacrificiul vieții, omul cărui i se vedea inima era trecut la cifra valorilor eliminate, a pierderilor iremisibile. Cum de mai trăia! Erau șase zile de când fusese evacuat acolo.

În seara a șasea lui-l mai găsi în sala 7 de jos.

„L'au duș!”—isbucniră cu un răsuflet de mișturire bolnavii.

„E la rezervă!”—Odaia agoniilor! Așa de rezistență absurdă a celui organism era învinsă. Murea însfârșit!... în indiferența generală în neglijența firească care da la rebut tot ce era nefolositor, într'un locaș unde forțele erau captate în jurul câștigurilor nu a paginelor, în desuetudinea tuturor decadențelor, după o scurtă strălucire supranaturală a suferinței, ca un melancolic și sarcastic *Sic transit gloria...*

În stupul acela o altă orânduială independentă de distribuția siste-

matică a muncii împingea pe fiecare spre utilizarea instinctelor sale. Laureția umbla printre acei bolnavi după normele simple, ieșea, intra, conform necesităților rolului ei de soră a bolnavilor, dar în mișcările ei mai săvârșea și taina unei alte slujbe, psalmia unei alte religii. Era un suflet de jalnică preoteasă a durerilor zadarnice, un glas de melopee pentru auzul vitregiților. Ochii celor muribunzi căutau în ochii și pe surâsul ei, formele amăgitoare ale unui ultim miraj.

Avea de ars miruri și de închinat Immuri pe ruina tuturilor templelor părăsite. În slujba a tot ce se asvârlea acolo ca nefolositor scopurilor imediate ale existenței, dar poate că slujind legăturii misterioase dintre viața conștientă și limitată și viața infinită.

După ce isprăvi alte treburi, Laura înainte de a pleca se duse la rezervă. Acolo, datoria îi întrecea puterile, o îndeplina cu groază zăuntrică și în aparentă cu o enigmatică liniște, mângâietoare pentru cei care doreau și cărora li se datora până la urmă, amăgirea.

În ziua aceea găsi companie mare. Aproape că nu-ți mai putea fi urât.

Din contactul rănilor felurite cu atâtea tare organice, din introducerea în organisme odată cu proiecțiile a atâtor altoaie diverse, se descovea în trupuri mușcătuți vii care aveau o activitate morbidă. Din ele, paralel cu prevederile și îngrijirile raționale, mocneau și isbucneau stări epidemice noi și ciudate: cangrene caracteristice, independente de mersul progresiv al cureii; erisipele infecțioase care înrudeau cazuri disperate. Floră specială de răsboaie moderne.

Morbiditatea asta venea și din multipla complicație care amestecase națiile, climatele, organismele felurite, apoi nenumăratele formule pe care creierul omenesc le găsisse pentru distrugere: gaze cu nume noi; conglomerate metalurgice inedite, atâtea proceduri pe care harnici și onestii savanți le dăruiau cu inocență și laudă celui vampir al războiului, care la intervale răscolește liniștea provizorie a omenirii, cum răscolește viața pacinică a fiecărui om.

Din acel cloac al cauzelor amalgamate, se fecundase acum un vierme care mânca gura unora bolnavi.

În cămăruța din fund era un mort, și în anticameră vre-o cinci agonii.

Chiar lângă ușă, abia mai putându-i recunoaște ticăloasa rămășiță, zăcea alături cu altul pe aceeași targă, față lângă față, piept la piept, omul căruia i se vedea inima; celălalt avea gura mâncată de acei viermi, și intoxicarea sângelui îi apropia sfârșitul.

Blestemat fel de agonie! Erau prea vii încă și în plină conștiință! Muți acolo și inerti ca niște petice scârboase asvârliite, când se apropiă de ei îi vorbiră: Unul cu gura „aceea” și omul cu un glas care acum ieșea din haosul unei uzine infernale.

...Și vocea lor acolo... așa... te-ngenunchia.

Se plânseră că nu sunt bine îngrijiți; făcură recriminări; avură pretenții:

„M'a pus pe mine cu murdarul ăsta plin de viermi! Cum o să mă mai fac bine”.

O speranță idioată mai agăța de o viață nemernică pe omul mareț care arătase minurăția unei inimi vii desgolită în văzul tuturilor.

„Să stau eu lipit de păcătosul ăsta!... Cum o să mă vindec când mi-e frică... mi-e frică să-i aud și să-i văd inima!”

...Și indignarea lor era ceva solemn, ridicol și fioros.

Neputându-se mișca fiindcă ar fi căzut după targă, stau lipiți; unul cu ochii lui albaştri cețoși pironiți pe gura viermănoasă. Cellalt cu privirea atrasă de bortelitura hidoasă unde colcăia inima.

— Vii încă!... Prea vii!... dar cași morți!...

Oficiul Laurenției avu atunci ceva din ritul sumbru al unui Iad.

Spunea chiar doctorul cel mare, una din figurile marcante ale cuștitului, și care acum dirija spitalul, că fusese în adevăr un caz unic în muzeul hirurgiei de război— o formă liminară a uriașei ingeniozități prin care distrugerea, exercita asupra trudnicelor făpturi batjocura și mutilarea.

HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

SONET

Imi cântă umbrele în astă seară
 Romanța lor; e ca o nebunie
 Ce'n liniștea grădinilor învie
 Cu mâni de rugă care vin să ceară...

Și eu ascult; în viața mea pustie
 Grădina-i noapte, fața mea-i de ceară;
 Ce ritmu vine să-și arunce iară
 Delirul pe simțirea-mi cenușie?

Sărmane note, fâlfâiți zădarnic:
 Pe clipa dusă nu se mai aprinde
 Nici râsul vesel, nici sărutul darnic...

Simțirea voastră nu mă mai cuprinde;
 Mă 'ngroapă 'n țara morților: Uitarea —
 Și s prea departe să mă 'nchidă: Zarea —

Regretul — Amintirea — Resemnarea

ALEXANDRINA SCURTU

BARBU DELAVRANCEA ¹⁾

Jainică Adunare,

În numele teatrelor naționale, cărora talentul lui Barbu Delavrancea le-a dăruit seri de artă înălțătoare, vin să aduc o smerită și îndurerată închinare în fața corpului său neînsuflețit.

Încă un vârf de munte pe care îl pierdem, încă o culme care trece dincolo de hotarele noastre!

Cu el nu s'a stins o lumină și a amuțit un glas; cu el s'a stins un cer întreg de astri și o furtună de glasuri, un clocot de voci care îndeamnă, care mână, care răscolesc.

De mult nu se va fi simțit o tăcere așa de adâncă, cum este aceea care se coboară în jurul nostru, acum!

Inzestrat cu talentul lucrurilor mari și cu patima lucrurilor frumoase, Barbu Delavrancea a străbătut mai toate ținuturile artei, amator merituos în toate, maestru nientrecut în câteva. Cu greu se vor găsi nuvele superioare acelorale ale lui Delavrancea și mai cu seamă, greu se vor găsi discursuri care să nu pară plâpânde alături de cuvântările lui! Ce izvor de vorbe fermecate, ce peșteră de vijelii năvalnice era această gură, pecețluită astăzi pentru totdeauna! Cine a resistat cuvântului lui Delavrancea, cine n'ar fi mers la porunca lui, cine mai cuteza să vorbească îndată după dânsul, să părăsească îndată portul tăcerii în uriașa agitare de talazuri pe care o lăsau după ele perorațiile elocvenții lui!?

Consacrându-se toată vremea nuvelei pe care a înălțat-o și tribunei pe care a sfințit-o, Delavrancea a abordat teatrul târziu. S'ar fi putut crede că genul acesta va rămânea complect în afară de rodnică sa activitate literară. Și totuși — oricât de târziu — Delavrancea trebuia să urce scena și s'o umple cu plâsmuirile puterii lui creatoare. Meșterul vorbei artistice și impetuoase, a expresiunii care mișcă, a ripostei care nemerește, nu putea să nu se lase ispășit până la urmă de dialogul dramatic, unde toți vorbesc bine și toți răspund la timp, unde chiar acela care se exprimă cu neîndemânare, trebuie să-și arate stângăcia tot cu artă și cu meșteșug. Istoria trecutului nostru i-a dat cadrele cele mai potrivite, pen-

1) Împlinindu-se doi ani dela moartea lui Delavrancea, reproducem jocosul discurs al d-lui I. Petrovici.

tru întrupările lui dramatice. S'a sculat Ștefan dela Putna și Rareș dela Probota, s'au revăzut aduși de dânsul, în mijlocul urmașilor, în mijlocul nostru, pentru a ne fi pildă de vorbă înălțătoare, de gând cuminte, de faptă strălucită! Delavrancea a proslăvit în dramele acestea c'o dragoste duiosă pământul Moldovii, unde nu și-a început zilele, unde nu și le-a tors, dar unde i-a fost dat să le sfârșească, coborându-și acuma oasele sale alături de toți acei strămoși despre care zicea în drama „Apusului de Soare”, că proptesc pământul Moldovii ca umerii unor uriași.. Creator — către finele vieții sale — de eroi de tragedie, i-a fost dat lui însuși să sfârșască în țesătura celei mai grozave tragedii. Moare răpus și fără să fi putut ca eroii pe care îi alcătuiase după chipul și asemănarea sa, fără să fi putut a-și striga suferința care-i mistuia făptura, în strălucita tiradă a unei sguđuitoare încheieri. Fiindcă în tragedia care l-a răpus pe dânsul nu se vorbește, se spune numai din ochi și se picură numai dintre gene!

Dormi suflet amărât și nemângâiat! odihnește-te în pământul acestei Moldove, ospitalieră a tuturor suferințelor. Culcă-te cu fața către răsărit, să vezi numai florile care răsar din văi, nu și zăbranicul care se lasă peste munți! Aducă-ți vânturile numai sunetul lanțurilor care cad, nu și al cătușelor care se prind! Visează ceiace n'ai putut vedea și uită aceiace ai văzut!...

Fie-ți țărâna ușoară!

I. PETROVICI

A apărut de

E. LOVINESCU

==== EPILOGURI LITERARE ====

VOLUMUL I.

Prețul Lei 8.—

EU ȘTIU

*Eu știu că plângi în taină în nopțile târzii,
Când dorul lângă tine, la patul tău, îl știi
Și știu ce mult te sbuciumi când tainic îi șoptești
Ce n'ai fi vrut în suflet nicicând s'adăpostești.
Eu știu c'obrazul palid o lacrimă de foc
Ți-l arde, când din visuri cel mai fără noroc
Și cel mai drag coboară sub gene, tremurând,
Să nu-l alunge ochii ce i-a găsit plângând.*

*Și știu c'ai vrea atunci, doritul vis sfios
Să nu coboare noaptea atât de frumos;
Ai vrea să scapi de dansul, de sbuciumele lungi
Și când îl vezi ce mândru-i te dădare să-l alungi.
Eu știu c'atunci fierbinte îl rogi pe Dumnezeu
Să nu-ți trimită visul pe care-l chemă mereu,
Și știu că plângi atunci ca un copil pierdut
Ce plânge fără sprijin pe-un drum necunoscut.*

*Iubirea asta tristă cu nopți de suferinți
Și ochii mei mi-î umple cu lacrimi fierbinți,
Și-o rog și eu să plece precum o rogi și tu
Și-i spun și eu ca tine: că nu se poate — nu!
Și dacă este-o vină iubirea ce-o simțim,
E sfântă vina noastră, căci noi o răsplătim
În nopțile de sbucium cu chinul cel mai greu:
De-a n'o voi și totuș de-a o dori mereu.*

G. ROTICĂ

CRONICA LITERARĂ

Un nou roman de dragoste *Theano*, de *Dionis*

Se banalizaseră mai ales în vremea romantismului, romanele de dragoste. Poate fiindcă ajunsese să fie scrise cu oarecare vervă chiar de autori mijlocii, dar cu mare valvă în vremea lor: cazul marchizului d'Arlincourt.

Acum romanele de dragoste se scriu tot mai rar și poate de aceea, (când sunt scrise cu un adevărat talent nou), au totuși acel neînțeles farmec „surané” care se desprinde de obicei din cadrele vechi; unde un meșter pictor de pe vremuri, a fixat tinerețea unei bunici, cu toată suavitatea aceluia „a fost odată!”

Din moda răposatei școale naturaliste, trivialul s'a strecurat pe nesimțite nu numai la realisti de valoare, dar și în gustul și sufletul mulțimei cititorilor; de aceea e o adevărată recreare sufletească întoarcerea la atmosfera cu temperatura morală a altei vremi, care nu exclude totuși, ca pasiunea cea mai adâncă, să-și afle vestmântul forme artistice.

Un roman de felul acesta este *Theano*, neobservat până acum de vigilenții noștri recenzenți. Și ar fi meritat o deosebită atenție, mai ales prin greutatea învinsă de autoare de a mai găsi accente noi, în o temă pe care atâți iluștri înaintași, din toate țările, au putut s'o epuizeze.

E mai mult ziarul întim al unei fete în inima căreia pasiunea iubirii devenind însăși rațiunea ei de a trăi, — înfrângerea stoică și abateră de la rezolvirea ei firească, o duc la marginea groapei dar o transformă în *sfîșie*. Romanul începe, când viața eroinei e în crepusculul regretului.

Cât suntem de departe de înăbușitoarea atmosferă din *Phalène* de Bataille, unde eroina, prin faptul că se găsește în preajma morții, găsește mobilul sufletesc să se scoboare pe povârnișul tuturor vieților lipsite de axă morală! — Eroina e în convalescență fizică, și morală a mării ei dureri.

Iubirea de viață, care în atracția sexelor își găsește expresia cea mai puternică, nu putea să capete mai mult relief decât în zugrăvirea retrospectivă pe care și-o face de propria ei viață, o biată convalescență. În convalescență toate simțurile sunt dilatate; pupilele sunt mai însetate să soarbă lumina serei care se duce, auzul e mai fin pentru perceperea nuanțelor, și toată viața se face o clepsidră în care nisipul fiecărei ore se strecoară cu un farmec deosebit. Potrivit cu situația în care autoarea și-a încadrat acțiunea, tabloul e pus în lumina cea mai prielnică; simțim știința artistului care își cunoaște meșteșugul compoziției.

În jurul eroinei *Theano*, sunt câteva chipuri creionate din fugă dar cu precizie de contur. E chipul medicului profesionist dar și amic al bolnavilor, care le dăruiește ceva mai mult decât știința lui: dragostea creștinească.

E chipul Efimii, una din acele existențe liniștite, sărace însă de orice fericire pământească. Evocarea siluetei ei pune lui *Theano* interesanta problemă, dacă pierderea unei fericiri, încercate odinioară cu toată intensitatea sufletului, nu e totuși încă o fericire, față de ignorarea oricărei fericiri, în îngustimea lipsei de durere ca și de bucurii adânci!

E chipul pictorului al cărui nihilism teoretic, (ca și optimismul Soniei), mai slăbește ceva din interesul estetic al paginilor, dar care totuși luminează încă o latură a caracterului înadevăr admirabil al eroinei:

ne-o clasează printre acele rare exemplare, de umanitate în care forța de a se jertfi *din iubire* unei datorii, (o iubire cu atât mai desigur interesată cu cât ea însăși se lipsește de ce are mai scump),—este deopotrivă de mare cu forța pasiunii egoiste ce o mistue. Această fuziune de pasiune telurică și iubire cerească în una și aceeași ființă, face din *Theano* o figură mare, care poate sta în galeria acelor celebre *grandes amoureuses*, dar cu profilul și psihologia ei particulară, deosebit de simpatică: e o ciudată contopire a Fedrei și a Paulinei, lui Polyeucte, în aceeași inimă. Desnodământul apare cu *fatalitatea conștiinței* mai măreață încă decât fatalitatea antică, întrucât cea dintâi și-o dă omul singur iar nu zeii. Numai la naturile cu adevărat eroice și profund cinstite se întâlnește această stingere acceptată a individului sub două forțe deopotrivă de puternice: sentimentul iubirii și sentimentul demnității personale. Nici unul din ele nu învinge pe contradictoriul său, dar biata inimă omenească se frânge sub apăsarea lor tiranică pentru triumful unei idei mai șcumpe decât viața însăși!

Tot ca tip secundar—cel mai însemnat din toate tipurile secundare—este și acel „*Signor Inglese*” de un exotism pregnant, și de un umorișugeneris, în felul lui de a fi îndrăgostit.

Scena de pe lac e una din cele mai frumoase ce s’au scris în tânărl roman românesc. Măsura, tonul și finețea numai în *Comedia dragostei* de E. Lovinescu am mai întâlnit-o.

Povestirea despărțirii dela finele volumului ne lasă însă și nouă ca și în presimțirea „englezului” o ușoară bănuială asupra seriozității „iubițului”; și totuși ușurința lui era necesară patetismului romanului.

Limba e de o fluiditate și o puritate luminoasă,—de acea lumină care nu înseamnă simplitate săracă, ci contopire a tuturor culorilor curcubeului în una singură și limpede.

O calitate de preț a stilului autoarei,—spontaneitatea,—vădește o cunoaștere adâncă a resurselor din care isvorăște farmecul graiului nostru. Fraza, deși scrișă, pare vorbită, atât este de nesilit-curgătoare. Dar această sprintenie nu e în dauna concentrării de gândire,—și asta este încă o dificultate învinsă de pana autoarei.

Sunt unii autori cari necunoscând suficient *dinamica* limbei în care scriu, ritmul gândirii lor, nu se mai articulează în tiparul viu care i’ a șlefuit viața acumulată a generațiilor cari au frământat-o și au făcut-o docilă tuturor înlădierilor spiritului; de aci nevoia de a-și făuri ei o limbă cu totul proprie,—prea proprie din nefericire ceace e semnul unei ruperi totale cu viața colectivă de până atunci.

În *Theano* farmecul și puritatea limbei noastre se îmbină cu spontaneitatea unei cugetări aprige, originale.

Autoarea birue fără silnicie toată greutatea ce-o întâmpină în deobște întruparea noțiunilor înaintate, în tiparele de care e dispus să uzeze conservatismul firesc al limbei. Căldură sensibilității nu topește și nici nu deformează tiparul.

Lectura romanului *Theano* e nu numai plăcută dar și folositoare: întinerește pe cititorii maturi, și dă de gândit celor tineri. Și trebuie oare să cerem mai mult dela o carte? Căci *întrucât un autor este mai presus de orice un suflet*, nu este cititor, oricât de cult ar fi el, care să nu aibă câte ceva nou de învățat dela dânsul, fie sub forma unei gândiri, fie sub impresia unui fior de simțire.

Autorii sunt atunci *creatori* de cultură, nu *creaturi* ale culturii.

Și dela cei dintâi, avem totdeauna ceva mai temeinic de învățat decât dela cei din urmă.

D. NANU

SBURĂTORUL

REVISTA SĂPTĂMÂNALĂ LITERARĂ

Director: E. LOVINESCU

TABLA DE MATERII

Anul I — No. 27—52

POEZII

<i>Barbu, Ion.</i> — Ființa	170	In noaptea asta	339
Lava	170	Iubește-mi mâinile și ochii .	373
Munții	171	Scrisoare	412
Copacul	171	Un apostol nebun cântă . . .	459
Banchizele	172	Desprinde-te, biet suflet . . .	524
Pentru Marile Eleusinii	195	<i>Giulescu, Const. A.</i> — Zori de vară	65
Panteism	196	<i>Gregorian, George.</i> — Din mână	
Arça	219	na ta	125
Ți-am împletit	219	<i>Ignotus.</i> — Potirul minunat . .	425
Umbra	220	<i>Iorgulescu, Mihail.</i> — Agamemnon	374
Dioniziacă	256	<i>Iser, Sol.</i> — Christ	157
Nietzsche	271	<i>Mărlan, Liviu.</i> — Sonet	161
Pytagora	271	<i>Moscovici, Virgiliu.</i> — Farul . .	115
Peisagiu retrospectiv	315	Cascada	332
Fulgii	316	Tristeți de toamnă	476
Cucerire	364	In noaptea ceaia	571
Luntrea	419	<i>Nanu, D.</i> — Excelsior	5
Solie	461	Sentința	267
Când va veni declinul	489	Acord final	293
<i>Caragiale, Luca Ion.</i> — Stanțe	284, 327	Chemare păgână	389
<i>Cunțan, Maria.</i> — Iubirei mele	131	Sunt file în cartea sufletului	436
<i>Dăuș, Ludovic.</i> — Răscumpărarea		<i>Pillat, Ion.</i> — În zori pe stepă	176
Evei	304	Steaua	226
<i>Dominic, A.</i> — Cântecelmele	18	Poruncă	226
Toamna	152	Balada toamnei	326
<i>Eftimiu, Victor.</i> — Pădurea de		Copil de odinioară	302
trandafiri	42	Hellada	393
Potopul roșu	56	<i>Protopopescu, Dragoș.</i> — Poema	
In țara lui Saint-Pol	103	mărei	347
Și noi plecăm	179	<i>Relgis, Eugen.</i> — Zorile	53
In parcul din Luxemburg	294	Elefantul	275
Sonet	562	Senzații	368
Sonet	317	Minerii	547
<i>Farago, Elena.</i> — O, nu mă		<i>Romanescu, Marcel N.</i> — La	
lua de mână	202	răscruce	76
Scrisoare	243	<i>Rotică, G.</i> — La fereastră . .	77
		Cu inima cuminte	149

La o casă	222	<i>Silvia, G.</i> — Sărutul	566
Toamna	303	<i>Solaciu, Barbu.</i> — Sămănătorul	114
Pe inserate	367	<i>Stamatiad, Al. T.</i> — Nu te-am uitat	11
Singuri	483	Lăutarul	99
La bal mascată	509	Străinul	310
Eu știu	581	Viața	418
<i>Sandu, V.</i> — Rondel	475	Linște	546
<i>Sân-Giorgiu, Ion.</i> — Italia	80	<i>Stratulat, George I.</i> — Curtezana	249
Toamna noastră	402	Iarna	533
Cântec trist	539	<i>Terziman, Al.</i> — Strofe pentru Li	187, 201, 236
Pribeagia lui Cupidon	556	Cântec trist	333
<i>Scurtu, Alexandrina.</i> — Isidora	35	Scrisoare de primăvară	531
Ceasornicarul	135	<i>Vianu, Tudor.</i> — Dela fereastră	444
Sonet	209		
Cuvântul	346		
Sonet	578		

NUVELE, SCHITE, IMPRESII, etc.

<i>Aderca, F.</i> — In așteptare	397	<i>Marino Moscu, Constanța.</i> — Des-tăinuire	391
Zarurile sunt aruncate	426	Nunta turturicei	392
O noapte în avantposturi	428	Lumini și umbre	484, 510
Luptă	527	<i>Mihădescu-Nigrim, N.</i> — Pasăre rătăcită	257
Soldatul din Mișcolț	563	Aseară, pe lună	519
<i>Brădescu, Gheorghe.</i> — Melodă nouă	132	<i>Nanu, D.</i> — Alexandru Vlahuță	150
Legea progresului	158	<i>Papadat Eengecu, Ho tencia.</i> — Pe cine a iubit Alisia?	6
Un om dintr'o bucată	227	Necunoaștii	55
A căzut Turtucaia?	277	Femea în fața oglinzii	77
Recunoștința	353	Șarpele verde	100
Un revoltat	394	Icoana fecioarei	162
Maiorul Boțan	420	Fluturile	172
Echipă specială	494	Mărgărite	221
Jocul de război	537	Ta ismanul	318
<i>JCair, G.</i> — Ceva urgent	169	Calvarul închipuirii	413
<i>Cioflec, Romulus.</i> — Vijelie	177	Pafoare	525
<i>Cornea, George.</i> — Nenea Iancu Ghermănescu. I.	180	Cântare cernită	525
Lupta dela Podul Jiului	233	Invocațiune eroică	244
<i>Davidescu, N.</i> — Patriarha.ă	57	Clar de lună	507
<i>Drăculea, Alexis V.</i> — Pe aici au trecut dușmanii	104	Trandafirul străin	508
<i>Dundreanu, N.</i> — Dobrogenii	136	Aiurare	572
<i>Eftimiu, Victor.</i> — Alexandru Vlahuță	165	Omul căruia i se vede inima	468
<i>Gorun, Ion.</i> — Deslegarea o dă întâmplarea	86	<i>Pașcanu, M.</i> — Al șaptelea cer	532
<i>Iov, D.</i> — Pușkin	370	<i>Peltz, I.</i> — El nu s'a pocăit	12
<i>Mândru, A.</i> — Detectivul	340	<i>Petrovici, I.</i> — T. Maiorescu	37
Două cărți	306	N. Iorga	81
		C. Dumitrescu-Iași	

P. P. Negulescu și S. Mehedinți	126	Itic Știul, dezertor . . .	445, 461
Mihail Dragomirescu . . .	154	<i>Stamatiad, Al. T.</i> — Teatrul	
C. Rădulescu-Motru . . .	196	lui Maurice Maeterlinck . . .	524
I. Bogdan, D. Onciul și Ovid		<i>Popescu-Telega, Al.</i> —Sfaturile	
Densușianu	233	unui tată	375
Pompiliu Eliade	272	<i>Theodorian, Caton.</i> — Sărutarea	
Epilog	295	unei. Bernéze	28
Mai multă filosofie	349	Internaționala	540
Alipirea Basarabiei	437	<i>Vissarion, I. C.</i> — O ceartă . . .	203
Ghiță Mărzescu	490	Să fie păcatu lui Vasile . . .	268
Barbu Delavrancea, discurs fu-		Veche cunoștință	328
nebru	575	Un chin	365
<i>Rebreanu, L.</i> — Cadrilul	520	Polițaiul Cosma	558

EPILOGURI

<i>Lovinescu, E.</i> —E cu puțință o		Iarăș d. Ion Barbu	265
disociație ?	1	In marginea lui Hamlet	389
Victor Eftimiu	25	An nou	313
Barbu Delavrancea	49	Pășucă	338
Fântâna Blanduziei	73	Alexandru Vlahuță 361, 385, 409,	
Gustul lacrimilor	97	433, 457	
Psihologia profesiei	121	Doi prozatori	481
Opere locale, opere universale	145	Prometeu	505, 521
Un poet nou	169	Hortensia Papadat-Bengescu	537,
Calitatea emoției	193	569	
Saturn	217	<i>Vianu, T.</i> — E cu puțință o diso-	
Peisaj homeric	241	ție ?	1

CRONICI

CRONICI LITERARE

<i>Iorgulescu, Mihail.</i> —Haralamb	
Lecca	566
<i>Marcu, Al. Dem.</i> — I. Chiru	
Nanov: „Pe căile Profeților”	279
<i>Nanu, D.</i> —Curentul Sanielevici	452
Un nou roman de dragoste:	
Theano de Dionis	582
<i>Popescu-Telega, Al.</i> — Frații Se-	
rafin și Ioaquin Alvarez	
Quintero	187
<i>Romanescu, Marcel N.</i> — In-	
semnări privitoare la Knut	
Hamsun	20
<i>Sân-Georgiu, Ion.</i> — Richard	
Dehmel	550
<i>Vianu, Tudor.</i> — Grădina între	
ziduri a lui I. Pilat	498

CRONICI TEATRALE

<i>Lovinescu, E.</i> — In preajma cen-	
tenarului Ecubei	311
<i>Rebreanu, L.</i> — Una dintr'o mie	
Fericirea nevestimii	23
Inșiră-te Mărgărite	46
Instinctul	46
Moartea civilă și Interpretul	70
Marchizul de Priola	95
Ginerele d-lui prefect	96
Amurg	119
Patima roșie	141
Comedia inimii	165
Nușa	190
Apostolul	191
Mila Iacșici	214

Sapho	238
Hamlet	263
✓ Culcușul miresei.	264
✓ Tartuffe	359
Premergătorii și Ecuba	360
Monna Vanna	381
Stăpânul fierului	382
Fără reazem	404
Intr'un adăpost	405
Baia Domniței	431
Mihai Viteazul	432
Imbogățirii de război	455
Ilderim	477

CRONICA IDEILOR

Nanu, D.— Întrebări neliniștitoare	43
Sfârșitul grevelor engleze	67
Cântarea României	91
X Papadat-Bengescu, Hortensia. — Se ridică vălul	282
Relgis, Eugen.— Idealizare	116
Gazeta	209
Monștrii abstracției.	333
Război și univers	502

CRONICI ARTISTICE

Șirato, F.— Expoziția d-lui Troteanu	19
Expoziția Grigore Manea	47
Expoziția Bălțatu— Băeșiu— Onofrei	69
In loc de cronică	93
Expoziția Cosmovici—Briese Dumitriu - Bârlad.	117
Expoziția Ionescu-Doro și G. Tudor	139
Expoziția T. Cornescu și Han Expoziția de estampe japoneze	212 236
Expoziția pictorului Neylès	262
Expoziția Matysek	284
Expoziția El. Popea	336
Expoziția Bednarick	336
Expoziția Iser	357
Expoziția sculptorului Boambă, Chirovici, Schweitzer, Con- stantinescu	382
Expoziția Octav Băncilă	502
Expoziția artiștilor sculptori din România Mare	519
Expoziția Societății „Astra-Ro- mână	533

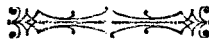
ÎNSEMNARI — RECENZII

Adm. — In ploaia de gloanțe	504	Din lumea celor mici	285
Jurnalul unei surori de caritate	551	Calvarul	285
Gerota, C.— Literatura de război	143	Zale roșii	285
V. Alecsandri.	240	Bucovina care s'a dus	360
L. R.— INeguțătorul de arome	192	Cântări basarabene	384
S. — Anuarul gimnaziului I. Ma- iorescu	334	Regina noastră Maria	384
Anthologie de la littérature roumaine	479	Stropi de rouă	406
Per la storia della cultura ita- liana in Roumania	536	Balade	406
V. M.— De sufletul Nemților.	24	Din traista lui Moș Crăciun	456
Croquiuri	71	Cântarea suferinței	535
		Corabia cu pitici	535
		Balade	552
		X. Y.— Prin Ardeal.	168

DIVERSE

- Am.* — O istorie a literaturii românești 143
- Bayer, S.* — Dublă personalitate sau plagiat? 535
- Bibliografie.* — 48, 72, 120, 144, 168, 192, 216, 287, 407, 478
- L. R.* — Invazia străinismului 24
- Teatrul Național din Cluj 120
- Vasile Toneanu 168
- Octavian Goga, ministrul instrucției 215
- Marcu, Al. Dem.* — F. Miștral și V. Alecsandri 239
- M. C.* — Orient Royal 479
- Poșta Redacției.* — 120, 144, 192, 408, 451, 504
- S.* — Un ordin de zi al lui Gabriel d'Annunzio 48
- Reviste literare ieșene 96
- Casa d-lui Iorga 120
- Comedia inimii 120
- Muzica 216
- Romanul românesc 286
- Comemorarea lui Alecsandri 287
- T.* — O noblete nouă h1
- V. M.* — Steaua noastră și România nouă 71
- X.* — Cuvântul liber 143
- X. Y.* — Concurs de piese ocazionale 48
- T. V.* — Câteva constatări 23
- Emil Nicolescu 71
- In întuneric 96

BCU Cluj / Central University Library Cluj

C u p o a n e l e

Valoarea cupoanelor ce vor lipsi se va deduce din capitalul de rambursat.

Numerile titlurilor eșite la sorți la fiecare tragere, împreună cu o specificare a celor din tragerile precedente, cari nu s'au prezentat la plată se vor publica în „Monitorul Oficial”.

Cupoanele scăzute și neprezentate la plată se prescriu după cinci ani, iar titlurile eșite la sorți după trecerea de treizeci de ani dela scadența lor.

În locul titlurilor pierdute, furate sau distruse, se vor libera proprietarilor duplicate în conformitate cu legea decretată cu No. 3380 din 13 Noembrie 1918; pu-tându-se lua cunștință de dispozițiunile acestei legi la locurile de plată.

Subscrierile la acest împrumut vor fi ireductibile.

Ministru de Finanțe, AUREL VLAD

București 20 Februarie 1920

Prețul de emisiune este fixat pentru acei ce vor face vărsămintele integrale la 87 suta de lei capital nominal, iar pentru aceia ce vor face vărsămintele în rate la 88 suta de lei capital nominal.

Vărsămintele cari nu se vor face integral, se vor face în două rate. Prima rată va fi de 48 lei la subscriere, a doua rată se va plăti până la 3 Iulie 1920 și va fi de 40 lei.

Cei cari nu vor achita rata a doua în acest termen vor plăti pentru o lună de zile următoare, o dobândă de 8% pe an. După acest termen se va putea vinde dreptul în contul și rizicul subscriitorului.

Guvernul are dreptul să închidă subscrierea ori când va voi, anunțând cu cinci zile înainte de data închiderii ei, prin publicațiuni speciale.

La subscrieri cu vărsăminte integrale se vor primi bonurile de tezaur precum și bonurile de tezaur ale Apărării Naționale, deducându-se dobânda până la scadența lor de la data subscrierii la noul împrumut. Se vor mai primi tot la subscrierile cu vărsăminte integrale pe valoarea lor nominală; cupoanele se scad în interval dela 1 Aprilie 1920 până la 1 Aprilie 1921 inclusiv dela titlurile de rentă aflate în depositul Casei de Depuneri și Băncilor care au fost autorizate să-și trimeată depozitele la Moscova. De asemenea se vor primi cupoanele cu aceleași scadențe dela titlurile aflate în posesia deținătorilor.

Subscriitorului i se va libera o chitanță constatând subscrierea și efectuarea vărsămintelor.

Subscrierile se vor face pe formulare ce se pune gratuit la dispoziția subscriitorilor.

Subscrierile pentru acest împrumut vor fi ireductibile,

Titlurile definitive împreună cu foile de cupoane se vor libera cel mai târziu la 1 Iulie 1920. Chitanțele sunt circulabile ca și titlurile până la emiterea acestora.

Ministru de Finanțe, AUREL VLAD

București 20 Februarie 1920

Harpagon „... Banii, bănișorii mei! Unde mi-s bănișorii? Caseta mea! N'ați văzut pe cine mi-a furat-o? De ce râzi? Tu ești hoțul! Dă-mi banii! Îți jur că dacă mi-i dai îi vârs la împrumutul consolidării naționale!

La Flèche (a parte) Tot la câștig, Harpagon! Vrea să realizeze un beneficiu chiar dintr'o pagubă. Să-i dau totuși caseta“.

E. LOVINESCU.

*

Albine să moară de foame nu s'au pomenit. Să imităm pe albine în contribuția noastră colectivă și numai așa vom avea dreptul să cerem desființarea trântorilor.

D. NANU.

*

Asemănăm Statul cu un mare arbore fructifer care ne dă și roade și adăpost. Cade însă uneori peste el o secetă atât de mare încât trebuie să-l udăm cu apa noastră, altfel nu ne mai dă nici fructe nici adăpost.

N. M. NIGRIM.

*

Dai, n'ai; numai când dai Statului ai.

CATON THEODORIAN.